

16/12/2024

Smernice za izvedbo skupnostnih sporazumov

CrossCare 2.0 – Skupne
integrirane strategije za
kapitalizacijo CrossCare modela

Izdelek, ki ga
izdelal

Sinodé

Povzetek

Uvod 2

1. Skupnost in aktivno državljanstvo	3
1.1. Načelo horizontalne subsidijarnosti	4
1.2. Predpis o skupnem upravljanju skupnih dobrin in sporazumi o sodelovanju/subsidiarnosti	6
1.3. Skupnostni sporazumi in protokoli o soglasju	7
2. Postopek aktiviranja skupnosti	8
2.1. Delo upravitelja skupnostne oskrbe	8
2.2. Identifikacija zainteresiranih strani	9
2.3. Vključevanje zainteresiranih strani	10
2.4. Gradnja omrežja	11
3. Izvedba skupnostnih sporazumov	12
3.1. FAZA 1: Srečanja z lokalnimi institucijami	13
3.2. FAZA 2: Srečanja za aktivacijo skupnosti	14
Prvo srečanje: analiza potreb	15
Drugo srečanje: kartografija virov	15
Ključne izzive pri vodenju teh srečanj bo predstavljala potreba po uravnoteženju različnih interesov in perspektiv udeležencev. To zahteva obvladovanje skupinskih dinamike, kar pomeni, da mora community care-manager uporabljati tehnike facilitacije, ki omogočajo enakovredno sodelovanje in vključevanje vseh mnenj ter vrednotenje vsakršnega prispevka.....	15
3.3. FAZA 3: Delovne skupine o skupnostnem sporazumu	16
Prva delovna skupina: "Opredelitev cilja in strukture omrežja"	16
Druga delovna skupina: "Oblikovanje končnega besedila"	16
4. Model skupnostnega sporazuma	17

Uvod

Te smernice predstavljajo kapitalizacijo dela, opravljenega v okviru delovnega sklopa 2 projekta Crosscare 2.0, inovativne pobude, ki je privedla do oblikovanja in podpisa šestih skupnostnih paktov, torej formalizacije sodelovanja med institucionalnimi akterji in civilno družbo z namenom izboljšanja kakovosti življenja starejših. Na podlagi izkušenj, pridobljenih na območjih Trsta, Portogruara, Sacila, Caorleja v Italiji in Grosupljega v Sloveniji, je ta dokument zasnovan kot praktični in teoretični vodnik za vse, ki želijo začeti procese skupnostne aktivacije, s posebnim poudarkom na skupnostih, prijaznih starejšim.

Struktura smernic je zasnovana tako, da ponuja celovit in postopen pristop, začeni s temeljnimi koncepti in nadaljuje s praktično izvedbo skupnostnih paktov.

V prvem delu bomo raziskali temeljne pojme skupnosti in aktivnega državljanstva ter analizirali, kako se ti prepletajo z načelom subsidiarnosti. Posebna pozornost bo namenjena primerjalni analizi, kako se ti koncepti odražajo v italijanskem, slovenskem in evropskem kontekstu, s čimer bo ponujen transnacionalni pogled, ki je bistven za sodelovalne projekte, kot je Crosscare 2.0. Nato se bomo osredotočili na eno ključnih orodij, razvitih v okviru italijanske zakonodaje za uresničevanje načela subsidiarnosti: uredbo o skupnem upravljanju skupnih dobrin ter z njo povezane dogovore o sodelovanju/subsidiarnosti. To orodje bo podrobno preučeno, pri čemer bodo izpostavljene njegove možnosti za ustvarjanje vključujoče skupnosti.

Osrednji del smernic je namenjen vzpostavitvi skupnostnih paktov za generativno blaginjo. Opisani bodo operativni vidiki procesa skupnostne aktivacije v podporo starejšemu prebivalstvu. Začeli bomo z opredelitvijo ključne vloge care-managerja, ki olajšuje in usklajuje proces, nato pa bomo korak za korakom predstavili bistvene elemente, ki vodijo do podpisa skupnostnega pakta, pri čemer bomo poudarili pomen vključevanja in zavezanosti vseh deležnikov pri ustvarjanju bolj vključujočih skupnosti za starejše.

Na koncu bomo predstavili model skupnostnega pakta, ki je rezultat izkušenj, pridobljenih v projektu Crosscare 2.0. Pomembno je poudariti, da ta model ni tog predloga, temveč prilagodljiva osnova, ki se je različno oblikovala glede na specifičnosti in potrebe posameznih vključenih območij.

Te smernice si prizadevajo biti praktično in navdihujoče orodje za lokalne uprave, socialne delavce, organizacije tretjega sektorja in aktivne državljane, ki želijo sodelovati pri ustvarjanju bolj vključujočih in solidarnih skupnosti s posebnim poudarkom na potrebah in potencialih starejših oseb.

1. Skupnost in aktivno državljanstvo

Pojma skupnosti in aktivnega državljanstva predstavljata temeljni steber pri gradnji vključujoče družbe, kar je še posebej pomembno pri oblikovanju skupnosti, prijaznih starejšim. V tem kontekstu skupnost ni zgolj skupek posameznikov, ki si delijo geografski prostor, temveč živo in dinamično telo, v katerem lahko in mora vsak član, ne glede na starost, igrati aktivno vlogo pri izboljšanju kakovosti življenja starejših oseb.

Aktivno državljanstvo se nanaša predvsem na neposredno vključenost državljanov v javno življenje in pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na njihovo skupnost. Ta koncept ima svoje temelje v italijanski ustavi, natančneje v 118. členu, zadnjem odstavku, ki določa: „Država, dežele, metropolitanska mesta, pokrajine in občine spodbujajo avtonomne pobude državljanov, posameznikov in združenj pri izvajanju dejavnosti v splošnem interesu, v skladu z načelom subsidiarnosti.“ To ustavno načelo odpira pot inovativnim oblikam sodelovanja med državljani in institucijami, kar je še posebej pomembno pri soočanju z izzivi, povezanimi s staranjem prebivalstva.

Na evropski ravni je bil koncept aktivnega državljanstva močno podprt in promoviran skozi različne pobude in pravne dokumente, kar odraža zavezanost Evropske unije k okrepitvi demokratične participacije in opolnomočenju državljanov.

Lizbonska pogodba, ki je začela veljati leta 2009, je predstavljala pomemben prelom pri krepitvi vloge državljanov v Evropski uniji. Zlasti uvedba Evropske državljanske pobude (ICE) je pomenila inovativni korak k bolj participativni demokraciji na transnacionalni ravni. ICE omogoča milijonu državljanov iz vsaj četrtnine držav članic EU, da Evropsko komisijo pozovejo k predložitvi zakonodajnega predloga na področjih, ki so v njeni pristojnosti.

To orodje prinaša več pomembnih implikacij, kot so:

1. omogočiti državljanom neposredno orodje za vplivanje na politično agendo EU;
2. spodbujati evropski dialog in transnacionalno razpravo o temah skupnega interesa;
3. povečati ozaveščenost državljanov o mehanizmi odločanja v EU in evropskih političnih vprašanjih;
4. opozoriti EU na vprašanja, ki morda niso prednostna v okviru splošne politične agende;
5. okrepiti legitimnost EU z neposrednim vključevanjem državljanov v zakonodajni proces.

Od uvedbe Evropske državljanske pobude (ICE) je bilo sproženih veliko pobud na različnih področjih, od varstva okolja do človekovih pravic, kar dokazuje potencial tega orodja pri omogočanju glasu evropskim državljanom.

V kontekstu staranja prebivalstva ima aktivno državljanstvo še globlji pomen. Po definiciji Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je aktivno staranje „proces optimizacije priložnosti na področju zdravja, sodelovanja in varnosti z namenom izboljšanja kakovosti življenja starejših oseb“. Ta pristop prepoznava starejše ne le kot prejemnike storitev, temveč kot dragocene vire za skupnost, ki lahko aktivno prispevajo k svojemu osebnemu in skupnemu blagostanju.

Poleg tega obstaja pomembna povezava med državljansko udeležbo in ohranjanjem zdravstvenega stanja pri starejših. Številne raziskave so pokazale pozitivne učinke aktivne participacije starejših v družbi. Na primer, študija, ki so jo izvedli Morrow-Howell et al. (2003), je pokazala, da je prostovoljstvo med starejšimi povezano z izboljšanjem fizičnega in duševnega zdravja ter večjim življenjskim zadovoljstvom. Podobno je raziskava Glassa et al. (1999) ugotovila, da imajo starejši, ki ostajajo visoko družbeno angažirani, bistveno nižje tveganje smrtnosti v primerjavi s tistimi, ki so manj družbeno aktivni.

V Italiji je koncept aktivnega državljanstva starejših dobil izraz v različnih lokalnih in nacionalnih pobudah. Pomemben primer je projekt „Zdrava mesta“, ki ga promovira WHO in k kateremu se je pridružilo veliko italijanskih mest z izvajanjem politik in ukrepov za ustvarjanje urbanih okolij, ki spodbujajo aktivno staranje. Te pobude vključujejo oblikovanje dostopnih javnih prostorov, spodbujanje medgeneracijskih dejavnosti ter vključevanje starejših v lokalne procese odločanja. Podobne pobude so sprejele tudi številne italijanske dežele, ki so razvile regionalne načrte za aktivno staranje.

Zaključno lahko rečemo, da koncepta skupnosti in aktivnega državljanstva, ko ju apliciramo na vprašanje staranja prebivalstva, predstavljata temeljni premik v paradigmi. Starejših ne dojemamo več kot „problem“, ki ga je treba obvladovati, temveč kot dragocen vir za družbo, ki lahko aktivno prispeva k skupnemu dobremu. Ta pristop ne izboljšuje le kakovosti življenja starejših, temveč obogati celotno skupnost, saj spodbuja družbeno povezanost, medgeneracijsko izmenjavo ter ustvarjanje bolj vključujočih in trajnostnih okolij za vse generacije.

1.1. Načelo horizontalne subsidiarnosti

Horizontalna subsidiarnost, ki ima svoje korenine v italijanski ustavi, temelji na ideji, da lahko državljani, tako posamezno kot v združenjih, aktivno prispevajo k skupnemu dobremu, s tem da dopolnjujejo – in v nekaterih primerih celo nadomeščajo – delovanje javnih institucij. Ta princip priznava, da državljani niso le pasivni prejemniki storitev, temveč aktivni subjekti, sposobni mobilizirati vire in kompetence za odzivanje na potrebe skupnosti.

V kontekstu skupnosti, prijaznih starejšim, horizontalna subsidiarnost pridobi poseben pomen. Omogoča namreč ovrednotenje izkušenj in sposobnosti starejših, s čimer jih prepoznava kot dragocene vire skupnosti in ne le kot prejemnike pomoči. Ta pristop spodbuja vzpostavljanje neformalnih podpornih mrež, razvoj storitev v bližini uporabnikov ter izvajanje medgeneracijskih pobud, kar prispeva k zmanjšanju socialne izolacije in izboljšanju kakovosti življenja starejših.

Uveljavljanje principa horizontalne subsidiarnosti se lahko odraža v različnih oblikah sodelovanja med javnimi institucijami in državljani, odvisno od vpletenih akterjev in konteksta. Za njeno učinkovito izvajanje je potreben premik v načinu delovanja javne uprave – ta mora iz pasivne vloge ponudnika storitev preiti v aktivno vlogo facilitatorja in promotorja državlanske pobude. To vključuje razvoj novih kompetenc, oblikovanje fleksibilnih organizacijskih struktur in sprejetje ustreznih pravnih instrumentov, kot so predpisi za skupno upravljanje skupnih dobrin.

Vendar pa uporaba tega principa prinaša tudi izzive. Ključno je zagotoviti, da horizontalna subsidiarnost ne vodi v umik javnih institucij, temveč v sinergijsko sodelovanje z državljani. Prav tako je pomembno, da pobude, ki temeljijo na tem principu, ostanejo vključujoče in ne povzročajo novih oblik neenakosti.

Na koncu lahko rečemo, da horizontalna subsidiarnost predstavlja dragocen konceptualni in operativni okvir za razvoj skupnosti, prijaznih starejšim. S spodbujanjem aktivne udeležbe, deljene odgovornosti in izkoriščanja lokalnih virov lahko pomembno prispeva k oblikovanju bolj vključujočih, solidarnih družb, ki so sposobne učinkovito odgovoriti na izzive staranja prebivalstva.

Slovenija sicer nima izrecne ustavne določbe o horizontalni subsidiarnosti, kot jo ima Italija, vendar ta princip prepoznava in spodbuja skozi svojo zakonodajo:

Slovenska ustava, v 44. členu, zagotavlja pravico državljanov do neposrednega sodelovanja pri upravljanju javnih zadev.

Zakon o lokalni samoupravi (1993) vključuje elemente subsidiarnosti in spodbuja sodelovanje državljanov na lokalni ravni.

Program za razvoj prostovoljstva in nevladnega sektorja (2018), ki ga je sprejela slovenska vlada, krepi sodelovanje med javnim sektorjem in civilno družbo ter tako odraža principe horizontalne subsidiarnosti.

Na evropski ravni je princip subsidiarnosti dobro uveljavljen, čeprav se osredotoča predvsem na vertikalno subsidiarnost (med EU in državami članicami). Kljub temu obstajajo elementi, ki podpirajo tudi horizontalno subsidiarnost:

Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU), v 11. členu, spodbuja odprt, pregleden in reden dialog z reprezentativnimi združenji in civilno družbo.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, v 25. členu, priznava pravico starejših do sodelovanja v družbenem in kulturnem življenju, kar podpira koncept horizontalne subsidiarnosti.

Evropski steber socialnih pravic, sprejet leta 2017, odraža princip horizontalne subsidiarnosti v svojem pristopu k socialni participaciji in aktivni vključenosti. Še posebej 18. načelo o dolgotrajni oskrbi poudarja pomen skupnostnih in domačih storitev, s čimer implicitno priznava vlogo civilne družbe in lokalnih skupnosti pri zagotavljanju oskrbe in podpore.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je večkrat poudaril pomen horizontalne subsidiarnosti v svojih mnenjih in spodbujal aktivno vključenost civilne družbe.

Program „Evropa za državljane“ (2014–2020) in njegov naslednik „Državljeni, enakost, pravice in vrednote“ (2021–2027) spodbujata državljansko participacijo in participativno demokracijo, kar je v skladu s principi horizontalne subsidiarnosti.

Čeprav je eksplicitna formulacija načela horizontalne subsidiarnosti v italijanski ustavi precej edinstvena, so koncepti državljanske participacije, sodelovanja med institucijami in državljani ter spodbujanja pobud civilne družbe prisotni in promovirani tako v slovenski kot v evropski zakonodaji. To odraža skupno težnjo k bolj participativnemu in vključujočemu načinu upravljanja.

1.2. Predpis o skupnem upravljanju skupnih dobrin in sporazumi o sodelovanju/subsidiarnosti

Pravilnik o skupnem upravljanju skupnega dobra predstavlja inovativno orodje v italijanskem kontekstu, ki načelo horizontalne subsidiarnosti prenaša v prakso in zagotavlja normativni okvir za sodelovanje med državljani in javnimi upravami. To orodje, ki ga številne italijanske skupnosti uporabljajo od leta 2014, temelji na modelu, ki ga je razvila organizacija Labsus (Laboratorij za subsidiarnost), in spodbuja skrb ter prenovo skupnega urbanega dobrega z aktivno udeležbo državljanov.

Pravilnik opredeljuje skupno dobro kot materialne in nematerialne dobrine, ki jih državljani in uprava prepoznajo kot bistvene za uresničevanje temeljnih pravic posameznika, kolektivno blaginjo in interese prihodnjih generacij. Sem spadajo javni prostori, zelene površine, zapuščene stavbe, pa tudi nematerialne vrednote, kot sta družbena kohezija in kakovost življenja starejših oseb.

Osrednji operativni element pravilnika so dogovori o sodelovanju, ki so sporazumi med državljani in upravo, v katerih so opredeljeni cilji, trajanje, načini delovanja, vloge posameznih akterjev in razpoložljivi viri.

V kontekstu skupnosti, prijaznih starejšim osebam, ti dogovori ponujajo pomembne priložnosti. Omogočajo na primer vzpostavitev urbanih vrtov, ki jih upravljajo starejši, organizacijo medgeneracijskih dejavnosti v javnih prostorih ali skupno upravljanje prostorov za druženje in socialno vključevanje.

Uvajanje teh orodij zahteva kulturno spremembo znotraj uprav, ki morajo preiti od avtoritativnega k sodelovalnemu pristopu. To pomeni usposabljanje osebja, ustanovitev posebnih uradov in poenostavitev postopkov za olajšanje državljskih pobud.

Dogovori o sodelovanju so se izkazali za koristne na več ravneh: krepijo pripadnost skupnosti, vrednotijo kompetence državljanov, spodbujajo družbeno kohezijo ter omogočajo učinkovitejše in bolj vključujoče upravljanje skupnega dobrega. V primeru starejših te pobude ponujajo priložnosti za aktivno sodelovanje, preprečujejo socialno izolacijo in spodbujajo zdravo ter družbeno vključujoče staranje.

Skratka, pravilnik o skupnem upravljanju in dogovori o sodelovanju predstavljajo konkretna orodja za izvajanje načela horizontalne subsidiarnosti, saj ponujajo fleksibilen normativni okvir za sooblikovanje vključujoče skupnosti, ki je prilagojena starejšim in temelji na konceptu aktivnega državljanstva.

1.3. Skupnostni sporazumi in protokoli o soglasju

V primeru izkušnje projekta Crosscare 2.0 so Pakti skupnosti, ki bodo zdaj predstavljeni in predstavljajo končni cilj procesa, opisanega v teh smernicah, razviti znotraj okvira protokolov soglasja, ne pa znotraj pravilnika za skupno upravljanje skupnega premoženja. Sprejetje pravilnika vključuje administrativni postopek z srednje- do dolgoročnimi roki in zahteva politično zavezanost za odobritev s strani občinskega sveta. Omejeni časovni okviri za izvajanje so zato pripeljali do odločitve, da se sprejme protokol soglasja.

Protokol soglasja predstavlja bolj prilagodljivo in manj zavezujoče pravno orodje za lokalne oblasti, ki zahteva le odobritev občinskega odbora. To ne izključuje možnosti, da se razvoj paktov skupnosti, predstavljenih tukaj, v prihodnosti uresniči v obliki pravilnika za skupno upravljanje skupnega premoženja, ki bi imel prednost, saj bi bolje izpostavil tudi prispevek posameznih državljanov in/ali neformalnih skupin državljanov, kar je omejitev drugih trenutno na voljo orodij.

Protokol soglasja je pravno-administrativno orodje, ki se pogosto uporablja v italijanski javni upravi. Gre za predhodni dogovor med dvema ali več stranema, javnimi ali zasebnimi, ki določa skupno smer ali soglasje o specifičnih ciljih. Za razliko od pogodb ali konvencij protokol soglasja običajno ni zavezujoč, vendar izraža moralno zavezanost strani k sodelovanju pri doseganju vnaprej določenih ciljev. To orodje ponuja potrebno prilagodljivost za prilagoditev v spreminjajočih se kontekstih in omogoča vključevanje različnih akterjev z različnimi pravnimi statusi.

V kontekstu **paktov skupnosti** protokol soglasja omogoča formalizacijo medsebojnih zavez brez naložitve strožjih pravnih obveznosti, kar olajša vključevanje širokega spektra deležnikov. Poleg tega njegova **nezavezujoča narava omogoča spreminjanje in prilagajanje dogovorov skozi čas**, da se odzovejo na spreminjajoče se potrebe skupnosti.

Pakt skupnosti je torej **dogovor mreže**, svobodno sklenjen sporazum med **državljeni (posamezniki in združenji), občinsko upravo, storitvami in organizacijami civilne družbe**, s ciljem ustvariti sodelovanja, namenjena spodbujanju skupnega interesa z **skupnim prevzemanjem odgovornosti za skupnost**, predvsem pa za starejše.

Na podlagi skupnega modela lahko vsak teritorij med delovnimi srečanji za **pakte skupnosti** (glej odstavek 3.3) prilagodi protokol svoji specifični realnosti, ob upoštevanju teritorialnih posebnosti, vključenih deležnikov, ter **kartiranja potrebščin, tveganj, ranljivosti in skupnostnih virov**.

2. Postopek aktiviranja skupnosti

Preden se poglobimo v podrobnosti postopka aktivacije skupnosti, ki bo privedel do participativnega procesa pisanja paktov skupnosti, je ključno predstaviti vlogo care-managerja in njegovo evolucijo v okviru projekta Crosscare 2.0. Ta uvod nam bo pomagal bolje razumeti njegovo ključno vlogo v procesu, ki vodi do podpisa paktov skupnosti.

V okviru Crosscare 2.0 je care-manager oseba, ki v različnih fazah projekta deluje kot most med starejšo osebo in sistemom storitev. Znotraj work package 2 "Realizacija Paktov skupnosti za generativno socialno varnost" se care-manager razširi na širši pomen in transformira v tisto, kar bi lahko poimenovali "community care-manager". Ta evolucija pomeni pomemben prehod: od osredotočanja na individualno nego starejše osebe k bolj celostnemu pristopu k skrbi za celotno skupnost

2.1. Delo upravitelja skupnostne oskrbe

Community care-manager deluje kot katalizator in facilitator kompleksnega procesa. Njegov glavni cilj je spodbujati in usmerjati kulturne spremembe znotraj skupnosti, pri čemer spodbuja prevzemanje večje kolektivne odgovornosti za kakovost življenja v skupnosti in, v primeru projekta CrossCare 2.0, za starejše osebe znotraj skupnosti. Ta pristop priznava starejše osebe ne le kot prejemnike oskrbe, temveč kot integralen in dragocen del skupnostnega tkiva.

Community care-manager ni nujno socialni delavec, vendar mora biti socialni delavec, ki ima multidisciplinarne veščine, kot so vodenje delovnih skupin, skupnostno načrtovanje, mediacija, upravljanje projektov, sposobnost razumevanja kompleksnosti, empatična komunikacija, sposobnost aktivnega poslušanja, prilagodljivost in odpornost. Le funzioni principali del community care-manager sono:

1. omogočiti ustvarjanje podpornih omrežij znotraj skupnosti;
2. spodbujati sodelovanje med različnimi deležniki;
3. spodbujati aktivno sodelovanje starejših v skupnostnem življenju;
4. voditi proces soustvarjanja skupnostnih paktov.

S temi dejanji **community care-manager** si prizadeva zgraditi bolj vključujočo, odpornejšo in pozorno skupnost, ki bo skrbela za potrebe vseh svojih članov, s posebnim poudarkom na starejši populaciji. Njegova vloga je ključna pri spreminjanju abstraktnega koncepta „skupnosti prijazne do starejših“ v konkretno in trajnostno resničnost.

Delo **community care-managerja** lahko izhaja iz različnih metodoloških pristopov, ki so priznani v literaturi, kot so:

1. **Asset-Based Community Development (ABCD)**: ta pristop se osredotoča na prepoznavanje in mobilizacijo obstoječih virov v skupnosti, namesto da bi se osredotočal na pomanjkljivosti. **Care-manager** uporablja ABCD za vrednotenje veščin, izkušenj in sposobnosti starejših in drugih članov skupnosti (Kretzmann & McKnight, 1993).
2. **Participatory Action Research (PAR)**: ta metodologija aktivno vključuje člane skupnosti v proces raziskovanja in akcije. **Care-manager** uporablja načela PAR, da zagotovi, da so glasovi starejših in drugih deležnikov osrednji v procesu odločanja in načrtovanju pobud (Reason & Bradbury, 2008).

V nadaljevanju bodo predstavljene metodologije, ki jih lahko **community care-manager** sprejme za prepoznavanje deležnikov, njihovo vključevanje in gradnjo teritorialne mreže. Poudariti je treba, da so naslednje strani osredotočene na glavni cilj projekta: starejšo populacijo.

2.2. Identifikacija zainteresiranih strani

Za prepoznavanje glavnih deležnikov, ki jih je treba vključiti v postopek aktivacije skupnosti, ima **community care-manager** na voljo različna orodja, zlasti kartiranje deležnikov in analizo omrežja, katerih kratka karakterizacija sledi.

1. Kartiranje deležnikov (Bryson, 2004)

Kartiranje deležnikov je bistveno orodje za **community care-managerja** v procesu aktivacije skupnosti. Ta tehnika omogoča prepoznavanje, analizo in vizualizacijo vseh ključnih akterjev, vključenih ali potencialno zainteresiranih za projekt ustvarjanja skupnosti prijazne do starejših oseb.

Postopek kartiranja običajno vključuje:

- prepoznavanje vseh potencialnih deležnikov;
- analiza njihovega interesa in vpliva;
- kategorizacija glede na njihov pomen in vlogo;
- vizualizacija odnosov med različnimi deležniki.

Kartiranje pomaga **community care-managerju** pri:

- razumevanju dinamike moči znotraj skupnosti;
- prepoznavanju potencialnih zaveznikov in nasprotnikov;
- načrtovanju ciljanih strategij za vključevanje;
- obvladovanju pričakovanj in morebitnih konfliktov.

2. Analiza omrežja

Analiza omrežja je močno orodje, ki ga lahko **care-manager** uporablja za razumevanje in vizualizacijo odnosov znotraj skupnosti. Ta tehnika omogoča kartiranje povezav med posamezniki, skupinami in organizacijami ter prepoznavanje ključnih vozlišč, mostov in morebitnih vrzeli v skupnostnem omrežju. Z analizo metrik, kot sta centralnost in gostota, lahko **care-manager** prepozna ključne akterje in obstoječe strukture komunikacije, s čimer

olajša ciljne posege za krepitev socialne kohezije in izboljšanje pretoka informacij in virov (Wasserman & Faust, 1994).

Ta dva orodja, uporabljena v sinergiji, **care-managerju** zagotavljata celovit in pozitiven pristop k aktivaciji in razvoju skupnosti, prijazne do starejših oseb, kar omogoča poglobljeno razumevanje konteksta, natančno oceno pripravljenosti skupnosti in konstruktiven pristop k spremembam.

2.3. Vključevanje zainteresiranih strani

Za vključevanje deležnikov je za **community care-managerja** pomembno uporabljati komunikacijo, ki vključuje več kanalov in ciljne skupine, kar je ključnega pomena za učinkovito doseg vseh segmentov skupnosti. Ta pristop vključuje integrirano uporabo različnih komunikacijskih kanalov (kot so družbeni mediji, lokalni tisk, srečanja v živo) in prilagoditev sporočil za specifične ciljne skupine. Dobro zasnovana komunikacijska strategija lahko poveča ozaveščenost, spodbuja sodelovanje in olajša aktivno vključevanje različnih slojev prebivalstva, vključno s starejšimi, pri ustvarjanju bolj vključujoče skupnosti (Kotler & Lee, 2008).

V procesu aktivacije skupnosti se lahko zgodi, da začetna raven vključevanja ni optimalna. Kljub temu je ključno ohranjati visok nivo vključevanja vseh deležnikov, vključno s tistimi, ki sprva niso aktivno sodelovali na srečanjih ali sestankih. Ta inkluzivni pristop lahko spodbuja njihovo vključitev skozi celoten postopek. Spodaj so predstavljene nekatere strategije za ohranjanje in povečanje vključevanja deležnikov:

1. **Konsistentna komunikacija:** Pošiljanje podrobnih poročil o srečanjih vsem deležnikom, tudi tistim, ki niso sodelovali. To jih obvešča o napredku in sprejetih odločitvah.
2. **Personalizirani stiki:** Redno telefonsko stikanje ali organizacija individualnih srečanj za vsak posamezen stik. Ta personaliziran pristop lahko pomaga razumeti njihove specifične potrebe in skrbi.
3. **Izkoristiti obstoječo mrežo:** Spodbujati že vključene deležnike, da delujejo kot ambasadorji, in jih prositi, da dosežejo in vključijo dodatne pomembne akterje.
4. **Neprestano kartiranje:** Med srečanji redno raziskovati, kdo drug bi ga bilo potrebno vključiti. Dodeliti nalogo udeležencem, da stopijo v stik z morebitnimi novimi deležniki.
5. **Prilagodljivost v načinih sodelovanja:** Ponuditi različne možnosti za sodelovanje, kot je sodelovanje na daljavo, organizacija srečanj ob različnih časih dneva ali možnost zagotavljanja prispevkov v pisni obliki, da bi se prilagodili različnim potrebam in razpoložljivosti.
6. **Poudarjanje prispevkov:** Prepoznavanje in cenjenje vseh oblik sodelovanja, tudi če niso stalne ali neposredne, da bi spodbudili kontinuirano vključevanje.

7. **Redna posodobitev:** Zagotavljanje periodičnih posodobitev o napredku projekta vsem deležnikom in poudarjanje vpliva njihovega vključevanja.

Vztrajnost, prilagodljivost in personalizirana pozornost so ključni za gradnjo in ohranjanje aktivne in participativne skupnosti, pri čemer je vedno pomembno, da se zavedamo, da je vključevanje dinamičen proces, ki se hrani v relacijskem dimenziji.

2.4. Gradnja omrežja

Izgradnja učinkovite skupnostne mreže je kompleksen in dinamičen proces, ki zahteva čas, ustrezne vire in stalno angažiranost. Ta proces je ključnega pomena za ustvarjanje skupnosti, prijaznih do starejših oseb, in ne more biti izveden brez aktivnega vključevanja in identifikacije različnih deležnikov kot ključnih vozlišč v mreži.

Community care-manager prevzema ključno vlogo facilitatorja v tem procesu. Njegova glavna naloga je ustvariti optimalne pogoje, da lahko različna vozlišča v mreži:

1. prepoznajo sebe kot del povezanega sistema;
2. kolektivno predstavljajo potencial mreže;
3. skupaj definirajo skupne cilje, konkretne akcije in najbolj primeren organizacijski okvir za mrežo.

Ključne faze v procesu izgradnje mreže so naslednje:

1. **Ustvarjanje priložnosti za srečanja:** organizirati dogodke, delavnice in srečanja, ki omogočijo deležnikom, da se spoznajo in začnejo sodelovati.
2. **Facilitacija dialoga:** voditi strukturirane pogovore, da udeležencem pomaga pri iskanju skupnih ciljev in področij sinergije.
3. **Sodelavno oblikovanje strukture mreže:** aktivno vključiti deležnike v definiranje načinov delovanja, komunikacijskih kanalov in odločanje znotraj mreže.
4. **Izvajanje pilotnih projektov:** začeti konkretne kratkoročne iniciative, ki bodo dokazale vrednost sodelovanja in gradile zaupanje med člani mreže.
5. **Stalno spremljanje in ocenjevanje:** vzpostaviti sisteme za spremljanje napredka, prepoznavanje izzivov in prilagajanje strategij po potrebi.
6. **Razvoj kapacitet:** nuditi usposabljanje in podporo za krepitev veščin članov mreže na ključnih področjih, kot so komunikacija, skupno vodenje in upravljanje s konflikti.

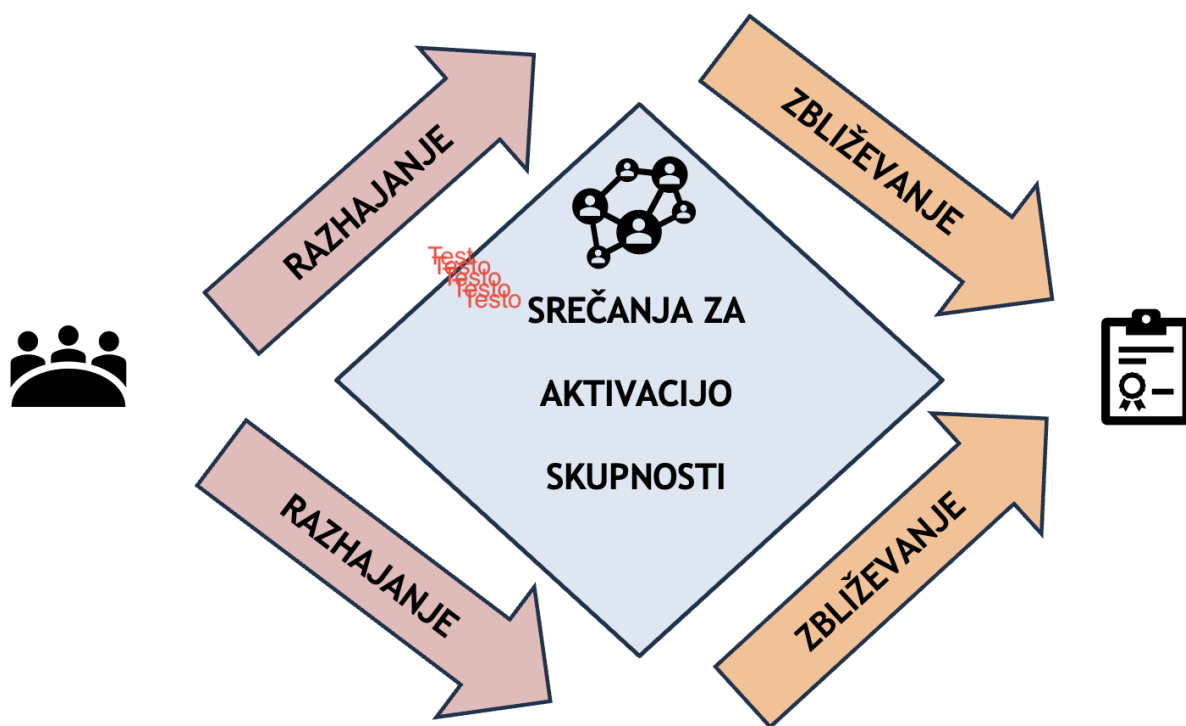
Za zaključek je vloga **community care-managerja** ključnega pomena za uspeh procesov skupnostne aktivacije. Njegova sposobnost, da integrira različne metodologije, obvladuje relacijske kompleksnosti in olajša sodelovanje med različnimi akterji, je ključna za ustvarjanje plodnega terena, v katerem lahko vzniknejo izkušnje aktivnega državljanstva.

3. Izvedba skupnostnih sporazumov

Po tem, ko smo opisali ključno vlogo **community care-managerja** v procesu aktiviranja skupnosti, predstavljamo strukturiran postopek, ki si prizadeva za pripravo in podpis skupnostnih paktov. Ta postopek je razdeljen v tri ločene faze, vsaka od njih pa je ključna za izgradnjo trdne osnove sodelovanja in skupne angažiranosti.

Postopek se razvija po logiki širjenja in nato konvergence:

- **FAZA 1: Srečanja z lokalnimi institucijami**
- **FAZA 2: Srečanja za aktivacijo skupnosti**
- **FAZA 3: Delavnice za pripravo skupnostnega pakta**

Ta metodološki pristop izhaja iz dialoga in soočenja z ključnimi institucionalnimi akterji, nato pa se širi, da vključuje širši spekter skupnostnih akterjev. Faza širjenja vključuje aktivno vključevanje prebivalstva, tako kot posamezniki kot tudi kot združeni subjekti. Na koncu postopek znova konvergira proti skupnemu in konkretnemu cilju: pripravi skupnostnega pakta.

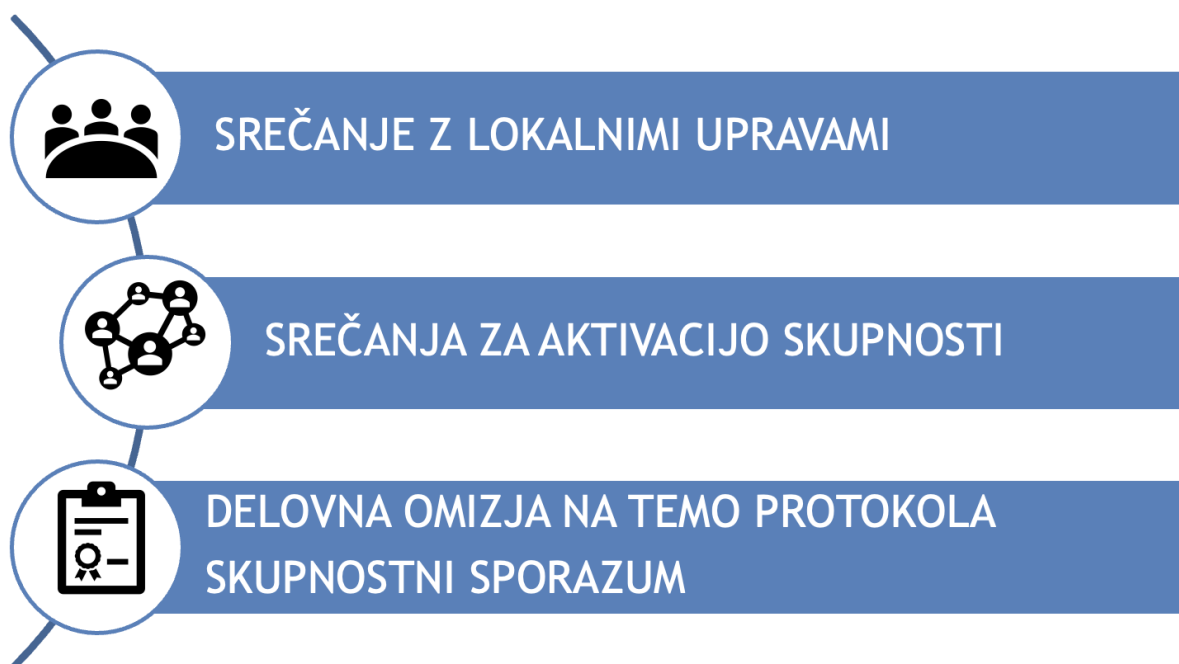
Ta struktura omogoča:

Il progetto CrossCare 2.0 è co-finanziato dall'Unione europea nell'ambito del Programma Interreg VI-A Italia-Slovenia.

Projekt CrossCare 2.0 sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija.

- zagotovitev potrebne institucionalne podpore;
- širitev baze sodelovanja in vključevanja;
- kapitalizacijo različnih perspektiv in virov skupnosti;
- ustvarjanje občutka skupne lastnine nad procesom in rezultati.

V naslednjih razdelkih bomo podrobno preučili vsako fazo, ki bo vsebovala praktična priporočila za njihovo učinkovito izvedbo.

3.1. FAZA 1: Srečanja z lokalnimi institucijami

Vključevanje lokalnih institucij predstavlja temeljno izhodišče za proces aktiviranja skupnosti. Ti začetni sestanki so ključni za zagotovitev institucionalne podpore in potrebnega političnega zavezanosti ter za formalizacijo sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem, v skladu s prej omenjenim načelom subsidiarnosti.

Community care-manager, ki izkorišča svojo poglobljeno poznavanje lokalnega konteksta, ima nalogo identificirati in vključiti najbolj pomembne institucije. Čeprav je prisotnost občinske uprave nepogrešljiva, to ne pomeni, da mora proces nujno izhajati prav od te institucije. Druge institucije se lahko spreminjajo glede na specifičnosti posameznega območja. Te lahko vključujejo:

- lokalno socialno-zdravstveno podjetje;
- občine in/ali socialni teritorialni centri;

Il progetto CrossCare 2.0 è co-finanziato dall'Unione europea nell'ambito del Programma Interreg VI-A Italia-Slovenia.

Projekt CrossCare 2.0 sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija.

- institucionalne, polinstitucionalne in domače storitve za starejše osebe;
- regionalne institucije za stanovanjsko gradnjo;
- regionalne pristojne strukture;
- univerze in raziskovalni inštituti;
- druge institucije, ki jih community care-manager šteje za strateške.

Cilji srečanj so:

- **Predstavitev poti:** podrobno predstaviti faze in cilje procesa aktiviranja skupnosti.
- **Institucionalno angažiranje:** spodbuditi interes in zavezanost institucij k procesu.
- **Napoved cilja:** pojasniti, da je cilj poti podpis pogodbe o skupnosti.
- **Poudariti koristi:** izpostaviti možnosti za bolj strukturirana sodelovanja s prebivalstvom in koristi za vse vključene strani.

Fleksibilnost je ključna pri organizaciji teh srečanj. Community care-manager mora prilagoditi pristop specifičnostim in željam posameznih institucij. Možnosti vključujejo:

- **Formalni dogodki:** strukturirani sestanki z natančnimi predstavitvami in vodenimi razpravami.
- **Neformalni pogovori:** bolj sproščeni pogovori, ki omogočajo bolj svobodno in zaupno izmenjavo idej.
- **Integracija v obstoječe dogodke/dejavnosti:** izkoristiti že načrtovane sestanke za predstavitev projekta in začetek dialoga.

Za zagotavljanje dosege zastavljenih ciljev je pomembno osredotočiti se na pripravo srečanj, zbiranje podrobnih informacij o vsaki instituciji in prilagoditev pristopa, pripravo jasnih in jedrnatih dokumentov, ki predstavljajo projekt in njegove koristi. Prav tako je pomembno sprejeti aktivno poslušanje, ki vključuje odprtost do skrbi in idej institucij ter zbiranje dragocenih prispevkov za prilagoditev procesa lokalnim potrebam.

Po srečanju se bo community care-manager poskrbel, da bo ohranil stik z institucijami, jim zagotavljal redna obvestila ter si prizadeval za povečanje vključenosti institucionalnih deležnikov v proces ustvarjanja paktov skupnosti.

3.2. FAZA 2: Srečanja za aktivacijo skupnosti

Po vzpostavitvi trdnih stikov s teritorialnimi deležniki je ključno ohraniti njihovo angažiranost in vključiti jih v proces aktiviranja skupnosti, ki poteka skozi dve ključni srečanja, vsako z določenimi cilji in jasno strukturo.

Prvo srečanje: analiza potreb

Cilj: spodbuditi razmislek o potrebah in virih skupnosti v povezavi z starostniki. **Struktura:**

1. **Ice-breaking in medsebojno spoznavanje:** aktivnosti za ustvarjanje prijetnega vzdušja in spodbujanje povezovanja med udeleženci.
2. **Predstavitev poti:** jasno predstavitev ciljev in namenov procesa aktiviranja.
3. **Skupna kartografija potreb:** interaktivna vaja za prepoznavanje potreb in ranljivosti starejših oseb ter vrzeli v obstoječem sistemu storitev.
4. **Skupna sinteza:** povzetek in razprava o ključnih točkah, ki so se pojavile.
5. **Naloga za sodelovanje:** dodelitev konkretne naloge za ohranitev angažiranosti med srečanji.

Drugo srečanje: kartografija virov

Cilj: prepoznati in valorizirati vire, ki so na voljo starostnikom v skupnosti. **Struktura:**

1. **Ice-breaking in sprejem:** kratka aktivnost za ponovno povezovanje udeležencev in vključitev novih članov.
2. **Povzetek prvega srečanja:** sinteza potreb, tveganj in ranljivosti, ki so bile prej identificirane.
3. **Kartografija virov:** sodelovalna vaja za prepoznavanje obstoječih in potencialnih virov, ki so na voljo starostnikom in sistemu storitev.
4. **Sinteza in razprava:** kolektivna analiza kartiranih virov in njihovih potencialov.
5. **Predstavitev naslednje faze:** predstavitev naslednjih korakov poti, s poudarkom na delovnih skupinah.

Ključne izzive pri vodenju teh srečanj bo predstavljala potreba po uravnoteženju različnih interesov in perspektiv udeležencev. To zahteva obvladovanje skupinskih dinamike, kar pomeni, da mora community care-manager uporabljati tehnike facilitacije, ki omogočajo enakovredno sodelovanje in vključevanje vseh mnenj ter vrednotenje vsakega prispevka.

Za uspešno izvedbo teh srečanj je ključnega pomena, da community care-manager upošteva nekaj ključnih premis, ki lahko pomembno vplivajo na izid teh pomembnih srečanj:

1. **Obvladovanje dinamike moči:**
 - o uporaba facilitacijskih tehnik, ki zagotavljajo enako sodelovanje;
 - o izmenjava med manjšimi skupinami in plenarnimi seji za omogočanje, da vsakdo dobi priložnost za izražanje;
 - o implementacija osnovnih pravil, ki spodbujajo medsebojno spoštovanje in poslušanje.
2. **Ohranjanje dolgoročne angažiranosti:**
 - o poudarjanje napredka in konkretnih dosežkov po vsakem srečanju;
 - o ustvarjanje sistema stalne komunikacije med srečanji (npr. novice, WhatsApp skupina);
 - o dodelitev specifičnih vlog in odgovornosti udeležencem, da povečamo občutek pripadnosti.
3. **Integracija novih članov:**
 - o zagotoviti posodobitve in usklajevanje na začetku vsakega srečanja.

4. **Fleksibilnost in prilagodljivost:**

- biti pripravljen na spremembo agende glede na potrebe, ki se pojavijo v skupini;
- omogočiti različne oblike sodelovanja (osebno, preko spleta, mešano), da se zagotovi vključitev vseh.

Ta srečanja so ključna za izgradnjo trdne baze skupnega znanja in za ustvarjanje občutka skupnosti med udeleženci, kar bo postavilo temelje za nadaljnjo fazo soustvarjanja pogodbe o skupnosti.

3.3. FAZA 3: Delovne skupine o skupnostnem sporazumu

Po fazi aktiviranja skupnosti, ki je vključila različne deležnike v proces kartiranja potreb, tveganj, ranljivosti in virov na terenu, prehajamo v fazo opredelitve **Paktov o skupnosti**. Ta ključna faza je sestavljena iz dveh strukturiranih srečanj, imenovanih "delovne skupine", katerih cilj je določiti namen pakta in oblikovati njegov besedilo.

Prva delovna skupina: "Opredelitev cilja in strukture omrežja"

Cilj: deliti in določiti osredotočenost pakta, torej ustanovitev omrežja sodelovalnih subjektov za izboljšanje kakovosti življenja starejših oseb. **Metodologija:**

1. **Osebno razmišljanje:** udeležencem se zagotovi trenutek osebnega razmisleka, temelječega na spodbudnih vprašanjih:
 - Zakaj je omrežje skupnosti nujno potrebno? Katere potrebe bi lahko zadostilo?
 - Katere konkretne ukrepe bi lahko izvedli člani omrežja?
 - Katera struktura upravljanja bi bila najučinkovitejša?
 - Kako naj omrežje deluje v praktičnem smislu?
2. **Skupinska razprava:** spodbujanje vključujoče delitve razmišljanj in zagotavljanje, da ima vsak udeleženec priložnost izraziti svojo vizijo.
3. **Predstavitev formata:** predstavitev modela Pakta o skupnosti (glej poglavje 4), razlaga strukture in ciljev.
4. **Naloga za naslednje srečanje:** dodelitev naloge udeležencem, da format delijo in razpravljajo v svojih organizacijah.

Druga delovna skupina: "Oblikovanje končnega besedila"

Cilj: doseči skupno besedilo Pakta o skupnosti, ki ga bodo podpisali vsi vključeni subjekti.

Metodologija:

1. **Skupna revizija:** pregled formata pakta, vključevanje opažanj in povratnih informacij, zbranih od različnih vključenih organov/organizacij.
2. **Prilagoditev lokalnemu kontekstu:** sprememba besedila, da odraža teritorialne posebnosti, prepoznane potrebe in ranljivosti ter razpoložljive vire.

3. **Prepoznavanje kritičnih točk:** razprava o morebitnih ovirah ali nesoglasjih ter njihovo reševanje.
4. **Finalizacija besedila:** dosego soglasja o končnem vsebini pakta.
5. **Načrtovanje podpisa:** določitev načinov in organizacije dogodka za podpis pakta.

Ti delovni sestanki predstavljajo ključni trenutek v procesu izgradnje skupnostnega omrežja. Ključno je ohraniti vključujoč pristop, fleksibilnost in osredotočenost na dosego soglasja, pri čemer je treba prepoznati, da je vrednost pakta enako v procesu soustvarjanja kot tudi v končnem dokumentu.

4. Model skupnostnega sporazuma

Model Povezovalne pogodbe je dokument, ki se uporablja med delovnimi sestanki z različnimi akterji v skupnosti kot izhodišče za oblikovanje lastne povezovalne pogodbe. Njegova struktura vključuje začetno uvodno obrazložitev, 10 členov in prilogo (Priloga 1).

Uvod natančno opredeljuje kontekst in razloge za oblikovanje Povezovalne pogodbe. Poudarja izzive, povezane s staranjem prebivalstva in težave pri zagotavljanju socialne vključenosti ter blagostanja, hkrati pa izpostavlja pomembnost inovativnega pristopa, ki temelji na Povezovalnih pogodbah, za aktivacijo novih virov in sodelovanja znotraj skupnosti.

Osrednji del pogodbe sestavljajo členi 2, 3, 5 in 6.

- **Člen 2: Predmet Povezovalne pogodbe**
Določa cilj pogodbe, ki je usmerjen v ureditev sodelovanja med podpisniki za uresničitev skupnostne mreže.
- **Člen 3: Namen in cilji Povezovalne pogodbe**
Predstavlja osnovne cilje pogodbe: gradnjo vključujočih in prijaznih skupnosti za starejše, nasprotovanje socialni izolaciji in hkrati spodbujanje aktivnega državljanstva starejših.
- **Člen 5: Območja sodelovanja**
Opredeljuje področja sodelovanja med stranmi, ki vključujejo pomoč in podporo, socialni prevoz, socialno stanovanjsko politiko, kulturne, rekreacijske in socialne dejavnosti, usposabljanje in informiranje, raziskave in inovacije.
- **Člen 6: Obveznosti pogodbenic**
Določa konkretne obveznosti pogodbenic, ki vključujejo kartiranje potrebščin in virov v skupnosti, razvoj novih storitev, izvajanje konkretnih ukrepov na različnih področjih ter spodbujanje sodelovanja med javnimi službami, nevladnimi organizacijami in prebivalci.

Pomembno vlogo ima tudi **člen 7**, ki se nanaša na način izvajanja, in **Priloga 1**, saj zagotavljata konkretizacijo ciljev in obveznosti, ki so izraženi v pogodbi, ter določata konkretne akcije za njeno izvajanje.

Odločitev za vključitev zunanje priloge v Povezovalno pogodbo je strateška in funkcionalna izbira, ki omogoča maksimiranje prilagodljivosti in učinkovitosti dogovora. Ta dvodelna struktura, ki je sestavljena iz glavne pogodbe in Priloge 1, prinaša več prednosti:

1. **Personalizacija obveznosti:** Priloga 1 omogoča vsakemu podpisniku, da natančno opredeli svoj prispevek k uresničitvi pogodbe. Medtem ko glavna pogodba določa splošne in skupne obveznosti, priloga omogoča opredelitev konkretnih ukrepov, časovnih rokov in virov, ki jih vsak podpisnik namerava nameniti. Ta personalizacija spodbuja bolj osredotočeno in dosegljivo zavezo, kar povečuje možnosti za uspeh pobude.
2. **Prilagodljivost skozi čas:** Ločitev med glavno pogodbo in Prilogo omogoča natančno posodabljanje specifičnih obveznosti, ne da bi bilo treba spreminjati glavni dokument. To omogoča večjo odzivnost na spremembe v skupnosti, saj omogoča akterjem prilagoditev svojih ukrepov glede na evolucijo potreb in priložnosti.
3. **Olajšanje širjenja omrežja:** Fleksibilna struktura pogodbe omogoča postopno vključevanje novih subjektov v skupnostno mrežo. Novi podpisniki lahko preprosto podpišejo že obstoječo pogodbo in določijo svoje specifične obveznosti v Prilogi 1, ne da bi bilo treba ponovno dogovarjati celoten dokument. Ta vključujoči pristop spodbuja organsko rast omrežja in nenehno obogateno razpoložljivih virov in kompetenc.
4. **Enostavnejše spremljanje in vrednotenje:** Prisotnost priloge, ki je namenjena specifičnim obveznostim, poenostavi proces spremljanja in vrednotenja izvedenih ukrepov. Vsak podpisnik lahko enostavno sledi svojim napredkom in deli rezultate z mrežo, kar spodbuja preglednost in medsebojno učenje.
5. **Spodbujanje individualne in kolektivne odgovornosti:** Izpolnjevanje Priloge 1 spodbuja vsak subjekt, da se resno vpraša o svoji vlogi v omrežju in o svojih zmožnostih za prispevek. Ta proces spodbuja občutek odgovornosti, tako na individualni kot kolektivni ravni, s čimer se krepi sodelovalna tkanina skupnosti.

Za zaključek je uporaba zunanje priloge v Povezovalni pogodbi več kot le praktična izbira; gre za strategijo, ki spodbuja dinamiko, vključenost in dolgoročno vzdržnost pobude. Ta struktura odraža evolutivno in sodelovalno naravo procesa gradnje skupnosti, prijazne do starejših, ter zagotavlja, da pogodba ostane živ dokument, prilagodljiv in vedno relevanten za potrebe skupnosti.

MODEL POVEZOVALNE POGODBE

Uvod

Projekt "CrossCare 2.0 - Integrirane in deljene strategije za kapitalizacijo modela CrossCare" si prizadeva zagotoviti ustrezne odgovore na pojav staranja prebivalstva, skupni izziv Programskega območja Interreg Italija-Slovenija, ki bo imel pomemben vpliv na zdravstvene politike in politike socialne vključenosti. Projekt se osredotoča na kapitalizacijo in krepitev modela CrossCare® z razvojem skupnih strategij in krepitvijo usklajevanja obstoječih storitev v obmejnem območju. Z izvedbo eksperimentalnih čezmejnih povezovalnih pogodb na lokalni ravni projekt podpira model celostne in prilagojene oskrbe starejših in njihovih družin, v sinergiji med javnimi in zasebnimi storitvami, ob sodelovanju s civilno družbo ter vsemi formalnimi in neformalnimi strukturami na terenu.

Demografske in socialne spremembe v zadnjih letih, čeprav z različnimi značilnostmi, predstavljajo dejavnik, ki bo na srednji rok imel pomemben vpliv na zdravstvene politike in politike socialne vključenosti v celotnem območju izvajanja, ki je zaznamovano z neravnovesji v storitvah socialne vključenosti in socialnih sistemih. Med ugotovljenimi težavami so:

1. Prepozna obravnava starejših in njihovih družin, zaradi slabe preventive in nezadostnega razvoja oskrbe na domu.
2. Pomanjkanje celovite diagnoze in integracije različnih zdravstvenih in socialno-pomočnih storitev, prav tako pa tudi z društvenimi organizacijami in skupnostjo, ki so pogosto označene z razdrobljenimi ukrepi. Ti vidiki so še posebej poudarjeni zaradi učinkov gospodarske krize, ki je povzročila povečanje revščine in zmanjšanje javne porabe, kar je povzročilo napetosti v socialnih sistemih.

Povezovalne pogodbe lahko predstavljajo inovativen pristop k oskrbi starejših in orodje za aktiviranje novih virov različnih akterjev v skupnosti (javni sektor, nevladne organizacije, zasebni sektor, skupine in/ali posamezniki itd.); Povezovalne pogodbe so rezultat postopka, v katerem različni deležniki opredelijo dogovor o načinu sodelovanja v določenem področju ukrepanja. Formalizirajo sodelovanje in mreže priložnosti, ustvarjajo skupne storitve in rešitve za soočanje s staranjem in krepijo socialno kohezijo.

Razvit socialni sistem je ključen za preprečevanje ranljivosti in zahteva sodelovanje vseh akterjev, ki si prizadevajo za izboljšanje kakovosti življenja starejših. Pristop **Community Care**, na katerega se projekt "CrossCare 2.0 - Strategije integrirane in deljene za kapitalizacijo modela CrossCare" opira, poskuša premisliti sistem storitev na ravni lokalnih skupnosti, predlagajoč načine načrtovanja in aktiviranja mrež ukrepanja, ki temeljijo na sodelovalnem srečanju akterjev iz "neformalnega sektorja" in "formalnega sektorja" prek sinergičnih odnosov. Mobilizacija javnih oblasti in lokalnih deležnikov prispeva k širšemu razumevanju potreb in virov ter sodelovanju pri načrtovanju rešitev za skupne izzive.

V luči elementov, ki so izšli iz razprav in aktivacijskih sestankov v skupnosti na teritorialni ravni spomladi 2024, se predlaga naslednje.

Člen 1 - Vrednost uvodnih določil in prilog

Uvodne določbe in dokumenti, na katere se sklicujejo, četudi niso fizično priloženi, so sestavni in bistveni del tega dogovora.

Člen 2 – Predmet

Ta dogovor ima za cilj urediti sodelovanje med podpisniki za vzpostavitev mreže "...". Takšno sodelovanje je bistvenega pomena za spodbujanje vključevanja vseh akterjev, ki si prizadevajo za izboljšanje kakovosti življenja starejših na teritorialni ravni. Je tudi ključen element za doseg in utrditev ciljev, ki so bili začeti v letu 2024 s projektom "CrossCare 2.0".

Člen 3 - Cilji in namen

Starejši ljudje so vse bolj prisotni v vsakdanjem življenju skupnosti zaradi podaljšanja življenjske dobe, kar spodbuja vse družbene akterje, da spodbujajo mrežo odgovorov, skrbi in bližine, da bi bila oskrba starejših pravočasna, primerna njihovemu razvoju in da bi bil v celoti priznan prispevek vseh ljudi v skupnosti.

Cilji tega dogovora so zagon različnih ukrepov, ki bodo gradili vključujoče skupnosti, prijazne do starejših, kot odgovor na težave, povezane s socialno izolacijo, boleznimi, kognitivnim upadom, nezmožnostjo za samostojno življenje, procesi marginalizacije in stigmatizacijo, ki prizadenejo starejše in njihove družine.

Člen 4 – Podpisniki

Podpisniki povezovalne pogodbe so lahko vsi javni subjekti, organizacije zasebnega socialnega sektorja in informalne skupine, ki delijo cilje in namen iz člena 3 ter se, kot je določeno v členu 6, zavežejo k aktivnemu sodelovanju na področjih iz člena 5 v skladu z določbami člena 7.

Člen 5 - Področja sodelovanja

Glavna področja sodelovanja med strankami vključujejo:

a. Pomoč in podpora:

- Razvoj ukrepov za podporo integriranim storitvam za starejše na domu.
- Implementacija programov trajne pomoči, ki omogočajo starejšim, da živijo samostojno in varno v svojih domovih.

b. Socialni prevoz:

- Poenotenje akterjev in ukrepov, povezanih s socialnim prevozom v skupnosti.

c. Socialno stanovanje:

- Razvoj projektov socialnega stanovanja, ki vključujejo dostopne življenjske prostore, ki preprečujejo prostovoljno izolacijo in ohranjajo ravnovesje med neodvisnostjo in občutkom skupnosti (ko-stanovanje).

d. Kulturne, rekreacijske in socialne dejavnosti:

- Organizacija rekreacijskih, kulturnih in socialnih aktivnosti, ki spodbujajo aktivno udeležbo starejših, preprečujejo socialno izolacijo in spodbujajo psihofizično dobrobit.
- Ustvarjanje prostorov za srečanja v skupnosti, kjer se lahko starejši družijo, delijo izkušnje in sodelujejo v skupnih interesnih pobudah.

e. Usposabljanje in obveščanje:

- Organizacija usposabljanj za prostovoljce, da izboljšajo veščine pri oskrbi in pomoči starejšim.
- Razvoj kampanj za spodbujanje prostovoljstva.
- Oblikovanje informativnih kampanj v skupnosti za ozaveščanje o aktivnem staranju in medgeneracijski solidarnosti.

f. Raziskave in inovacije:

- Spodbujanje raziskovalnih projektov za razvoj novih tehnoloških in metodoloških rešitev za izboljšanje kakovosti življenja starejših.
- Preizkušanje inovativnih modelov ukrepanja, ki jih je mogoče prilagoditi in uporabiti v različnih kontekstih čezmejnega območja.

Člen 6- Obveznosti strank

Podpisniki dogovora priznavajo pomen izvajanja konkretnih ukrepov za izboljšanje kakovosti življenja starejših in se zavezujejo, da bodo:

- a) Sodelovali pri oblikovanju zemljevida potrebščin in virov v skupnosti;
- b) Prispevali z viri, znanjem in idejami k razvoju inovativnih programov in storitev za dobrobit starejših;

- c) Izvajali ukrepe na področjih ukrepanja, določenih v prejšnjem členu;
- d) Aktivno sodelovali znotraj omrežja, da bi zagotovili trajno pomoč in podporo ranljivim starejšim;
- e) Vključili in ozaveščali čim širšo skupnost, pri čemer bodo spodbujali širjenje, obveščanje in izvajanje različnih projektov tudi skozi oblike sodelovanja in prostovoljstva;
- f) Olajšali sodelovanje med javnimi storitvami, organizacijami tretjega sektorja in državljani za ustvarjanje socialno solidarne in integrirane skupnosti.

Člen 7 - Načini izvajanja

Po podpisu dogovora se bodo stranke, ob upoštevanju svojih potreb in zahtev, sestale v rokih, ki ustrezajo njihovim potrebam, da bi opredelile podroben program ukrepov v skladu s 6. členom ter ustvarile posvetovalno mizo za izvajanje in spremljanje protokola.

Vsak podpisnik dogovora je dolžan znotraj svoje organizacije določiti odgovorno osebo, ki bo sodelovala pri mizi ter o tem obvestila oddelek za socialne storitve Občine ... preko PEC ...; Podpisniki, ki želijo izvajati ukrepe iz 6. člena, v skladu z nameni, cilji in področji uporabe dogovora, morajo o tem obvestiti omrežje preko ustreznega obrazca (priloga 1), ki ga pošljejo na PEC na ...

Podpisniki se zavezujejo, da bodo vsako leto opravili preverjanje izvajanja dogovora in spodbujali premagovanje ovir, ki preprečujejo njegovo uveljavitev.

Člen 8 - Trajanje in spremembe

Ta protokol ima trajanje 3 let in se lahko podaljša s predhodnim dogovorom med strankami.

Člen 9 - Zasebnost

Pri izvajanju dejavnosti v skladu s tem sporazumom se stranke zavezujejo, da bodo upoštevale veljavno zakonodajo o varstvu osebnih podatkov.

Člen 10 - Spori

Stranke se dogovorijo, da bodo sporazume rešile prijateljsko, če bi nastal kakršen koli spor v zvezi z razlago tega dokumenta, pri čemer pa v primeru spora, ki bi nastal iz izvršitve tega sporazuma, je pristojno odločati sodišče v

Podpisi

OBRAZEC ZA KOMUNICIRANJE DEJAVNOSTI V IZVEDBI SKLEPA O SKUPNOSTI ZA OMREŽJE OBČINE ...

Podpisani _____ **(priimek** _____ **in** _____ **ime)**

rojen/a v _____ dne // _____

Davčna številka _____

v _____ vlogi _____ zakonitega _____ predstavnika
Organizacije _____ Davčna _____ številka _____

Sedež pravne osebe v _____ Poštna številka _____

Obvešča

vse podpisnike skupnosti za omrežje "..." Občine ..., da ima namen sodelovati pri uresničevanju
ciljev pogodbe z izvedbo naslednje aktivnosti:

NASLOV	
VRSTA DEJAVNOSTI	• Občasno • Neprestano
PODROČJE POSREDOVANJA	• Pomoč in podpora • Socialni prevoz • Socialno bivanje • Kulturne, rekreativne in socialne dejavnosti • Usposabljanje in obveščanje • ☐ Raziskave in inovacije
ILUSTRATIVNI OPIS POSREDOVANJA IN NJEGOVI MOTIVI IN CILJI	
PREJEMNIKI	
ČLOVEŠKI, ORODNI IN EKONOMSKI VIRI, KI SO NA VOLJO	
ČASI IZVEDBE	
Vključenost drugih subjektov v izvedbo intervencije	

--	--

(Kraj in datum)

(podpis v celoti in berljivo)